

Padláskémek

(Novella)

Odaértünk a házhoz. Rogyadozó téglafal mögött, elvadult kert mélyén rejtőzködött az épület. Úgy döntöttünk, hogy a kapu mellett ugrunk be. Néhány házzal távolabb építkezés folyt, barnára sült, farmer rövidnadrágos munkások dolgoztak. Senki sem figyelt ránk. Először Arnold kapaszkodott fel, és egy hirtelen mozdulattal átlenyúlt a másik oldalra. Idegesen körülnéztem, majd lábamat a kapunak támasztva felhúztam magam a falra.

A házat a titkos helyünkről figyeltük ki. Arnold apja orvos volt, és szép nagy házat épített a falu déli részén, a dombon. Arnoldék az anyukája szüleinél laktak, egy még nagyobb házban, így a félkész épület a mi birodalmunk volt. Az átható fenyőillatot árasztó padlástérben rendeztük be a klubunkat. A bonyolult módon összeácsolt tetőszerkezet tanulmányozását soha nem untam meg. Elvittem apám orosz távcsövét, a cserepek között kialakított résen figyeltük a falut. Arnold a legjobb barátom volt, egész nyáron, minden nap reggeltől estig együtt voltunk. A nagymamája aznap süttött egy nagy tál illatos kiflit, belakmározunk, majd a szokásos tevékenységeinkkel töltöttük a napot: a fürdőben voltunk délig, majd szétváltunk, és kora délután találkoztunk újra. Kibicikliztünk a határba, szőlőt ettünk, himbálózunk az indákon az erdőben, körtét ettünk, majd visszabicikliztünk a faluba, és először leültünk a Sport nevű fagyizóban, ahol fagyigombócós limonádét ittunk, később pedig a Pizzéria nevű hely udvarában kialakított játékkerembe mentünk. Ezután Arnoldék felé indultunk, és már csak azt kellett eldöntenünk, hogy szateliton wrestlinget nézzünk, vagy megnézzük huszonkettedszerre videón a Terminátor 2-t. Ekkor javasoltam a házat. Az elhagyatott ház a főút másik oldalán, a domb alatt lévő utcában volt, jól beláttunk az udva-

rába a titkos helyünkről. Láttam, hogy a ház oldalának támasztott létrán be lehet jutni a padlására. Imádtuk a padlásokat. Mindkettőnk nagyszüleinek óriási sváb háza volt, a padlások tele kincsekkel. A padlás egy külön világ. A forró levegőben vékony fénycsíkokat vágva hatol be a fény a cserepek rései között, a fénycsíkokban cikáznak a porszemek. A gerendák között súlyos, szürke selyemhez hasonló pókhálók lógnak. A kincsek poros dobozokban és ládában találhatóak. Valamikor valaki elraktározta ide ezeket a papírokat és tárgyakat, azt gondolhatta, hogy kellhetnek még valamire, nem szemét, aztán megfeledkeztek róluk. Találtunk rejtélyes, gót betűkkel kitöltött okiratokat, fényképes újságokat, fekete-fehér fotókkal a második világháborús harcterről. Arnold nagyapja fogorvos volt, egy ládából különféle fogókat szereztünk. Az én nagyszüleim padlásáról színes üvegpalackokból állítottunk össze gyűjteményt. Minden okunk megvolt hát, hogy feltérképezzük a lakatlan ház padlását is.

Az udvaron látszott, hogy senki sem lakik itt. Vastag szőlőindák kígyóztak minden irányban, kövér szőlőfürtök heverték a földön. A ház rogyadozó állapotában is méltóságteljes volt. A sváb házak jellegzetessége az épület oldalán végigfutó széles, fedett terasz, ezt gangnak nevezték. A gang is elhanyagolt állapotban volt, facseteték hajtottak ki a cementlapokkal borított padló repedéseiben. A létra felé vettük az irányt. Legalább tíz méter magasan volt a padlásbejárat. A létra fája korhadt volt, és az egész tákolmány ijesztően ingott. Én mentem fel elsőként. Az ajtó be volt szorítva, de sikerült belöknöm. Feltárult előttem a padlás tér. Ijedt madarak röppentek szét, amikor beléptem. Óvatosan megtapogattam a talpammal a padlót. Arnold is felért.

– Csukjuk be az ajtót – mondtam –, nehogy rájöjjön valaki, hogy itt vagyunk.

*

Az E5 elnevezésű főút Svédországban kezdődik, és Isztambulig vezet. Ezen az úton zajlott a személy- és a teherforgalom is. Nyáron itt hajtottak át a Németországban dolgozó török vendégmunkások. A dugig megpakolt Mercedesek és Golfok végtelen folyamában hömpölyögtek, néha a központban húsz percet is kellett várni, amíg át lehetett kelni az út másik oldalára. A központban, a községháza előtt táboroztak a rendőrök. Egymás után vadászták le az autókat, a törökök

pedig fizettek, csak ne tartsák fel őket. Aznap Srđan Golubović és Hámori Imre voltak szolgálatban. A harminchárom éves Golubović felnézett társára, a néhány évvel idősebb, de húszévesnek tűnő Hámorira, akit mindenki csak Mađarnak nevezett. Golubović azért lett rendőr, mert nem talált más munkát. Amikor a faluba költözött, azt várta, hogy az államtól kapni fog házat és földet, ahogy ígérték, de nem kapott semmit, még új igazolványt sem. A községházán ajánlották fel neki a rendőri állást. Egy hat hónapos tanfolyam után egyenruhát kapott, és szolgálatba került. Főként idősebb kollégák mellé osztották be, ücsörgött az autóban, amíg azok a megállított sofőrökkel egyezkedtek, majd zsebükbe csúszatták a márkákat. Híre sem volt a rendőri összefogásnak, ő nem kapott a pénzből. Hámori megosztotta vele a bevételt. Ez a gyerekképű, alacsony rendőr a hivatásának élt. Egy évet töltött Koszovón, majd önként jelentkezett a boszniai háborúba. Azt mesélik, ott történt vele valami, ő nem mond erről soha semmit. Amikor hazatért, egy ideig iszákos volt, egyedül bolyongott a kocsmákban, aztán összeszedte magát, és újra felvette a kék ruhát. Az arcán nem látszódott a kora, de akire ránézett hideg kígyótekintetével, tudta, hogy nem szereti, ha ellentmondanak neki. Aznap délután a rádiót hallgatták a motorháztetőn ülve, majd úgy döntöttek, hogy megisznak egy kávé. A Kume nevű fagyizó a községháza mellett volt, a tulajdonosa, egy egyedülálló, lóporfájú albán férfi, szívesen beszélgetett velük, és mindig ingyen főzött nekik a kávé. Golubović ment el a fagyizóba. Egyszer csak lövés dördült. A forró csészéket leejtve kirohant az utcára. Hámori már az autóban ült, idegesen integetett. Golubović odarohant, bevágta magát a Zastavába, és a kerekeket csikorgatva megindultak. Hámori bekapcsolta a szirénát és a fényeket, az autók lelassítottak és félrehúzódtak.

– Fekete Audi volt, rendszám nélkül – mondta Golubovićnak, miközben a kormányt rángatta. – Leintettem, erre felgyorsított és rám lőtt.

– Eltalált? – kérdezte Golubović az ülést szorítva. Először vett részt igazi rendőri akcióban. Önkéntelenül megkérdezte. – Mi van, ha megint löni fog?

– Fogd a rádiót, és kérj erősítést – utasította Hámori.

A központban levő nő először azt hitte, hogy hülyéskedik.

– Srki, mindig is tudtam, hogy golyóálló vagy – mondta neki.

Aztán rá kellett jönnie, hogy ez most igazi. Nem kocsmaverkedés, ahova úgymint akkor kell kiérni, amikor vége van, nem baleset,

ahol megvárják őket, most riasztani kell a többi rendőrt, és értesíteni a központot. Mira Jasenac tíz éve dolgozott a rendőrségen, de még soha nem sietett, tudja ezt mindenki, aki várakozott rá a pultnál. Most nem is tudta, mit csináljon először. Átszaladt az ügyeletes szobába és elmondta, hogy mi a helyzet. Négyen voltak bent, közülük ketten már az éjszakai váltásra jöttek. A rendőrök felugrottak, és a kék csempével borított előtérbe vonultak, ahol mindannyian rágyújtottak. Közben megjött a parancsnok is, kétszer megnyomta a dudát az épület előtt, mire mindannyian kirohantak. Két autóval, fény- és hangjelzésekkel indultak el. Mindkét autó csomagtartójában géppisztolyokat tartottak, lezárt fémdobozokban, melyeket havonta egyszer kinyitottak, a parancsnok aláírta a karbantartási ívet, és visszazárta a dobozt. Az 1300-as Lada motorral szerelt 101-esek bölgve vágtak ki az állomás parkolójából, nem látták a visszapillantó tükörben az épület elé rohanó titkárnőt, aki sírva integetett utánuk.

A rendőrfőnök bekapcsolta a szirénát, és bevágott a főúton cammogó törökök közé. Megreccsent a rádió. Mira Jasenac a protokolltól eltérően nem azonosítással kezdte, hanem azt nyögte a mikrofonba: Ekkor kapták a második információt.

*

Az Audi hangos túlköléssel ugrasztotta félre az előtte haladókat, de a sűrű forgalom miatt nem tudott előzni. Egyszer csak bevágott egy mellékutcába, és eltűnt a rendőrök szeme elől.

Irodalom és háború

